

GATTen inguruan ados jarri dira azkenik europar eta amerikarrak

Akordioari esker % 50eko arantzel murrizketa iragarri dute

GATTeko Uruguay Erronda bukatzeko epea gaur amaitzekoa izanik, Estatu Batuek eta Europako Batasunak akordioa lortu zuten atzo negoziatzen ari ziren kontu guztietan, ikus-entzunezko sektorean ezik, hau akordiotik kanpo utzi baitute. Bi blokeok ados jarri ostean, munduko beste estatuek berretsi beharko dute gaur akordioa.

GENEBA

«Akordio historikotzat» jo zuen atzo Mickey Kantor ordezkari estatubatuarrek EEBBen eta EBren arteko hitzarmena. Honen ondorioz, nazioarteko merkataritzan arantzen murrizketa % 50ekoa izango dela iragarri zuen.

Uruguay Errondako akordio honi esker, esportazioek, merkataritzak, eta inbertsioek gora egingo dute mundu osoan eta nekazaritzarako laguntzek ekartzen dituzten 'distorsioak' amaitu egingo direla ziurtatu zuen.

«Uruguay Errondaren bukaera Estatu Batuetan ezezik mundu osoan ere eragingarria izango da ehun milaka dolar zirkulazioan jartzeko» azaldu zuen Kantorrek.

Munduko Bankuaren kalkuluen arabera, merkataritzaren liberalizazioak urtean 200.000 dolar ekarriko dizkio munduko ekonomiarik.

Zazpi urtez negoziatu dute Brittanek eta Kantorrek.

REUTER

Aurreko arrazoietan oinarrituta, EEBBetako ordezkariak dei egin zien akordioa sinatuko duten beste 115 estatuei «guk izan dugun ados eta aurikusmena haiek ere izateko, akordio honek ekarriko duen onura handia izango delako».

Ikus-entzunezko sektorean Europarekin adostasunik lortu ez arren, Kantorrek ziurtatu eman zuen estaubatuarren asmoa «guk defenditzen ditugun askatasunak hiritar guztiek izatea» dela.

Ildo horretatik, estatubatuarrek eta europarrek sektore honetan ere merkatuak zabaltzeko

konpromezua hartu dute negoziazioetan. Horrela, «hiritarrek nahi dutena ikusi ahal dezaten eta kultur produkzioak egiten dituztenek dirua irabaz dezaten lortzeko egin beharrekoa egingo dugu» esan zuen Kantorrek.

Leon Brittan ordezkari europarrak argi utzi nahi izan zuen amerikarrek lorturiko akordioa alde bikoa izan dela eta orain GATTeko gainontzeko estatuek berretsi beharko dutela. Horretarako «akordio orokorra onuragarria izango dela erakutsi behar diegu».

Europako Batasuna ikus-entzunezko sektoreari buruzko kontu batzuk negoziatzeko prest dagoela adierazi eta «hobe genuke EEBB ere prest egongo balira, baina ez dute onatzen eman gure azken eskaintza, guri egokia iruditzen arren» iritzi zion Brittanek.

«Geroak esango du Europak behar besteko jakinduria daukan bere kultura suspertzeko besteei mugatu gabe. Nik uste dut hortik jo behar dugula» gehitu zuen.

Bi ordezkariak pozik azaldu ziren aeronautika, itsas garraio eta finantza zerbitzuen alorretan, besteak beste, lorturiko akordioekin. Hala ere, sektore hauetan oinarritutako akordioak soilik lortu dituzte bi aldeek eta geroako egonkizun ugari daukatela oharerazi zuten.

Merkataritzarako Munduko Erakundeak buruz erdietsitako akordioa ere azpimarratu zuten Brittanek eta Kantorrek. Erakunde honek merkataritza harremanak arautuko ditu, «libre eta bidezkoak izan daitezen, nazioartean onarturiko arauetan oinarrituta, eta horrela Oihaneko Legea eragotziko dugu».

Merkataritzari buruzko kontuak amerikarrek eta europarrek adostu eta gero, «orain ezin diegu gainontzeko estatuei eskaini akordio hau besterik gabe onartzen, haiekiko errespeto handia daukagulako» esan zuen Kantorrek.

«Geure ezadostasunak konpondu besterik ez dugu egin. Orain besteak konbentzitu egin behar ditugu denok batera ibiltzeko» esan zuen Brittanek.

PUNTUZ PUNTU

Baikortasuna nagusi

Baikortasuna izan zen nagusi munduko agintarien artean estatubatuarrek eta europarrek GATTi buruzko alde biko negoziazioak bukatu ostean.

- **BILL CLINTON** lehendakari estatubatuarren iritziz, «mundua garaipen historikoa lortzeko zorian dago» atzoko akordioari esker. Hala ere, ikus-entzunezko sektorean hitzarmena lortu ez izanagatik kezkatu agertu zen, negoziazioak amaitu ez direla gogoratuz. Bill Clinton ez zegoen prest akordio txarrik onartzeko, baina bai akordio ona lortzeko edozer egiteko gertu.
- **JAVIER SOLANA** Kanpo Arazoetarako ministro espainiarra konbentzitu dago merkataritzaren liberalizazioari buruzko akordioa onuragarria izango dela Espainiarako, onura hau «ezin zen batu daitekeen» arren. Uruguay Errondak nazioarteko merkataritzari eragin, munduko ekonomia suspertu eta lanpostuak sortaraziko ditu «eta horietatik dira gure helburuak».
- **EDOUARD BALLADUR** lehen ministro frantziarrak bere Gobernuaren eta Legebiltzarren konpromezua eskatuko du gaur GATTi buruz. Gobernu frantziarra pozik agertu da ikus-entzunezko sektorea negoziazioetatik kanpo geratu delako, «Frantziaren eta Europaren askatasuna gordezten duelako kultura alorrean». Horretaz, beren asmoa aurrerantzean Europako irudi industria sendotzeko politika egokia erabiltzea da.
- **ERRESUMA BATUKO GOBERNUAK** «baikortasunez» jaso zuen atzo Uruguay Errondari buruzko akordioaren berri, «mundu guztia erantzutzat berri ona delako», baina azken elkarriketen berri zehatzak jakin arte ez du erantzun ofizialik emango. «Ikus-entzunezko sektorean dagoen ezadostasunari buruzko adostasuna» argitu beharra dagoela deritzo Gobernu britainiarrak.
- **PETER SUTHERLAND** GATTeko zuzendari nagusia oso pozik agertu zen estatubatuarren eta europarren arteko alde biko negoziazioen bukarkeratik eta erronda agur bukatuko dela ziurtatu eman zuen. «Kantor eta Brittan zoriandu nahi nituzke beren iraunkortasunagatik, euren negoziazioei esker Azken Aktan oso kontu zailak sartzea lortu dugulako».

Ikus-entzunezkoen merkaturak bakerik ez

GENEBA

EEBBen eta Europako Batasunaren artean ikus-entzunezkoen arloan akordiorik lortu ez izana «mesedegarria» da EEBBentzako, gauzak dauden moduan geratzen ez badira EEBBek errepresalia neurriak har baiditzaizake Hamabien aurka edota lege murriztaileak dituzten estatuen kontra, Espainia esaterako.

Europako negoziatzaileen esanetan Hamabiek «galdu» egin dute negoziaketan porrotarekin. Alde positibo bakarra Uruguayko Erronda orokortasunean salbatu izana litzateke beraien ustez. Ikus-entzunezkoen merkaturak liberalizatzeko elkarriketetan ez da onartu, nekazaritzan egin

zen bezala, bake klausularik. Gauzak horrela, EEBBetan Pedro Almodovar zinemagile espainiarren pelikularen bat boikotatu daiteke, esaterako. Dena den, azkenean merkatu gerrarik ez gertatzea espero dute europarrek.

Akordiorik eza EEBBek «demokrazia eta askatasuna» defenditu nahi izan dutelako gertatu da Mickey Kantor amerikararen arabera. Leon Brittan negoziatzaile europarraren esanetan, berriz, «Europako Batasunak aspalditik dimentsio zabalago bat eman izan die kulturari, pelikulen produkzioari edota diskoenari, besteak beste».

Brittanek azpimarratu zuenez «Europako Batasunak kultura

ezberdinak ditu eta berauek besteak beste eskubidea, nahiz eta ildo honetan pluraltasuna bultzatzea munduko herri guztientzako onuragarria den».

Europako Batzordeko Kanpo Merkataritza arduradunak ziurtatu zuenez, Hamabiak ez daude Estatu Batuetako kulturara «itxita». Baieztapena frogatzeko sektoreko produktuen % 80 'made in USA' direla adierazi zuen.

Negoziaketan zailtasuna ikusita GATTeko politika ikus-entzunezkoen sektorean martxan ez jartzea erabaki zuten bi aldeek.

Brittanen arabera europarrentzat «ezinbestekoak» dira zinema eta telebistaren difusioa eta soinuaren grabazioa, «milioika

langilerengan baitute eragina».

Europako Batasunaren nahiek Washington eta Bruselaren arteko elkarriketetan «tentsio handia» sortarazi zutela esan zuen Kantorrek. «Europako Batasuneko ia estatu gehienek berdintasunezkoak ez diren ordainsariak dituzte kanpoko artistentzat eta honi EEBBek merkatu europarra inbaditu nahi zutela zioen zurrumurrua gehitu zitzaion elkarriketetan ari ginela» azaldu zuen Clintonen Gobernuordezkariak.

Kantorrek ziurtatu zuenez, «nahiz eta negoziaketek arrakastarik ez izan behar den guztia egingo dugu gure merkaturak zabaltzeko eta artistek beren eskubideak indarrean jar ditzaten».